

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Перехід до особистісно-орієнтованої парадигми навчання і виховання актуалізував безліч проблем і питань, на які до теперішнього часу не отримано чіткі відповіді.

Дослідження показали, що студенти в якості найбільш значущих називають соціальні компетенції, пов'язані з реалізацією потреби досягнення успіху, формуванням здібностей, необхідних для роботи в команді, встановлення позитивних міжособистісних відносин, організації та планування власної діяльності, прийняття адекватних рішень відповідно до виникаючих ситуацій. Крім того, важливими компетенціями визначені креативність мислення, лідерство здатність адаптуватися до нових ситуацій, а також навички управління інформацією.

З огляду на думки студентів і роботодавців щодо підготовки майбутніх фахівців, вважаємо, що в університеті необхідна цілеспрямована робота по створенню умов, які забезпечують підвищення якості освітнього процесу. Серед таких умов ми вважаємо впровадження інноваційних освітніх технологій в навчальний процес і підготовку викладачів навчального закладу до їх повсюдного використання. І, якщо в професійній діяльності сучасного викладача вищої школи поряд з традиційними будуть широко застосовуватися інноваційні освітні технології, то це дозволить ефективно реалізувати компетентнісний, практико-орієнтований і професійно-особистісний підходи.

Практика показує, що використання інноваційних психолого-педагогічних технологій дозволяє змінити не тільки ставлення студентів до спільної роботи з викладачем, але і до самостійної роботи, підвищити якість її виконання.

Сьогодні освітній процес повинен будуватися так, щоб у студентів як взаємопов'язані розвивалися, з одного боку, здатності до самоосвітньої діяльності, з іншого боку, здатність до саморозвитку, самореалізації, успішної соціалізації, які забезпечують успішну адаптацію не тільки в професії, а й в інших сферах діяльності. Виходячи з цього, самостійній роботі студентів все більше приділяється увага, вона розглядається в якості важливої складової навчального процесу. Посилення ролі самостійної роботи у підготовці майбутніх фахівців означає принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у ВНЗ.

Ефективність процесу навчання у вищій школі, організації самостійної роботи студентів забезпечується шляхом інтеграції репродуктивного, реконструктивного, евристичного та творчого рівнів завдань в процесі взаємодії викладачів та студентів. Цей підхід дозволяє вивести особистість на новий рівень розвитку, підвищити її конкурентоспроможність, надати допомогу в оволодінні технологіями управління своєю репутацією, набуті впевненості в собі, подолати комплекси, сформувати внутрішню мотивацію професійно-особистісного самовдосконалення та саморозвитку.

Дослідження показало, що найбільш ефективними методами організації самостійної роботи студентів, є: методи створення позитивної мотивації (побудова системи професійних перспектив, емоційне стимулювання, облік особистих досягнень); методи організації інтерактивної пізнавальної діяльності (обговорення, рішення задач, аналіз ситуацій, навчальні дослідження); методи генерації творчих ідей (методи синектики, асоціацій, інверсії, емпатії, фантазії); рефлексивно-оцінні методи (аналіз результатів контролю і самоконтролю, діагностика навчальних труднощів, оцінювання значущості набутих знань, умінь і навичок); методи розвитку особистого освітнього середовища навчання (актуалізація особистого досвіду студента, практична орієнтація, відкрите планування самонавчання та саморозвитку).

Не менш важливим є вибір форми організації і перевірки самостійної роботи. Одним з інноваційних способів організації самостійної роботи студентів, що дозволяють реалізувати індивідуальну траєкторію професійно-особистісного становлення фахівця, є портфоліо, як заздалегідь спланована і індивідуальна добірка досягнень. Дана форма організації дозволяє розвивати у студентів вміння аналізувати і оцінювати процес власного розвитку, загальнокультурних і професійних компетенцій. Структура і зміст портфоліо може визначатися як студентом, так і в процесі спільного обговорення з іншими суб'єктами діяльності. Вона може включати навчально-методичний (фрагменти підготовки до семінарських занять, комп'ютерні презентації проектів) і науковий (курсіві та дипломні проекти) розділи, а також додаткову інформацію (відгуки наукового керівника; характеристики декана і роботодавців; грамоти, сертифікати, гранти). Портфоліо формується студентом протягом усього періоду навчання, а матеріал, представлений в ньому залишається у автора і може використовуватися при оцінці особистості та діяльності майбутнього фахівця.

Вважаємо, що даний вид організації самостійної роботи студентів забезпечує підвищення мотивації і соціальної активності студентів, розвиває їх інформаційну культуру. І таким чином підвищує якість освітнього процесу за допомогою підвищення активності і самостійності студентів.